

22122041

MODERN GREEK A2 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
GREC MODERNE A2 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
GRIEGO MODERNO A2 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Thursday 10 May 2012 (morning)

Jeudi 10 mai 2012 (matin)

Jueves 10 de mayo de 2012 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A consists of two passages for comparative commentary.
- Section B consists of two passages for comparative commentary.
- Choose either Section A or Section B. Write one comparative commentary.
- The maximum mark for this examination paper is *[30 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- La section A comporte deux passages à commenter.
- La section B comporte deux passages à commenter.
- Choisissez soit la section A, soit la section B. Écrivez un commentaire comparatif.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[30 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- En la Sección A hay dos fragmentos para comentar.
- En la Sección B hay dos fragmentos para comentar.
- Elija la Sección A o la Sección B. Escriba un comentario comparativo.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[30 puntos]*.

Διαλέξτε είτε την Ενότητα Α είτε την Ενότητα Β

ΕΝΟΤΗΤΑ Α

Να αναλύσετε και να συγκρίνετε τα δύο ακόλουθα κείμενα.

Συζητήστε τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στα κείμενα και τα θέματά τους. Σχολιάστε πώς χειρίζονται οι συγγραφείς τη δομή, τον τόνο, τις εικόνες και άλλα υφολογικά στοιχεία για να μεταδώσουν το νόημα που θέλουν.

Κείμενο 1

Ένα θέμα που παρουσίαζε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ιδιομορφία του είναι ο ζακυνθινός γάμος, όπως γινόταν τα παλιά χρόνια, κυρίως στα χωριά. Γι' αυτό είναι εξαιρετικά ενδιαφέρονσα μια περιγραφή των εθίμων του, από έναν παλιό Ζακυνθινό, όπως τα έζησε ο ίδιος:

«Για να γίνει ένας γάμος τα παλιότερα χρόνια, κατά πρώτο έπρεπε οι γονείς του παιδιού να το συζητήσουν οικογενειακά και να κανονίσουν οι γονείς μόνοι τους, χωρίς να ξέρει το παιδί, ποιο κορίτσι είναι κατάλληλο για τον γιο τους και για την οικογένειά τους. Ο γάμος έπρεπε να αρχίσει με ένα τρίτο πρόσωπο, δηλαδή το μεσάζοντα που λεγόταν και προζενητής.

Αφού λοιπόν συμφωνούσαν και τα δύο μέρη στο θέμα της προίκας και γενικά σε όλα, τα γράφανε σε μία κόλα χαρτί για να το κρατεί ο γαμπρός στα χέρια του, και με βάση το χαρτί αυτό που λεγόταν προικοσύμφωνο ή σκαρτσοφόλι, δεν έπρεπε να λείψει το παραμικρό...

Συνήθως ετότες οι γάμοι άρχιζαν από τη Δευτέρα το βράδυ και τελείωναν την Κυριακή το βράδυ, δηλαδή όλη την εβδομάδα, κάθε βράδυ είχαν γλέντι με χορούς και διάφορα όργανα της εποχής εκείνης και διάφορα τραγούδια...

Μόλις τελείωναν τα στέφανα¹ στο σπίτι της νύφης και ετοιμαζόντανε να φύγουν για το σπίτι του γαμπρού, την ίδια στιγμή ξεκινούσαν καβάλα στ' αλόγά τους αρκετοί ιππείς, οι οποίοι λεγόntonταν συχαριάτες, και έτρεχαν ποιος θα έφτανε πρώτος στο σπίτι του γαμπρού, και να δώσει τα συχαρίκια² πως τελείωσαν τα στέφανα και έρχονται οι νεόνυμφοι μαζί με το συμπεθεριό.

Τότες η μητέρα του γαμπρού δεν ήταν στο γάμο. Περίμενε στο σπίτι για να καλωσορίσει το νεόγαμπρο και ιδιαίτερα τη νύφη της. Έπρεπε λοιπόν να δώσει στον πρώτο συχαριάτη που της πήγαινε την ευχάριστη είδηση τα δώρα του. Συνηθούσαν ετότες να δίνουν για δώρο μια κουλούρα ψωμί και έδεναν και ένα μαντήλι στο αυτί του αλόγου. Η μάνα του γαμπρού που περίμενε στην πόρτα του σπιτιού τους νεόγαμπρους³ τους ευχόταν, ιδιαίτερα τη νύφη της και την τάιζε λίγη ζάχαρη. Αυτό το τάισμα της νύφης από την πεθερά με τη ζάχαρη γινόταν για να είναι αγαπημένες μεταξύ τους, διότι, καθώς ξέρουμε, πολύ λίγες νυφάδες είναι αγαπημένες με την πεθερά τους.

Η πεθερά της νύφης τής είχε κάτω στην πόρτα ένα παντελόνη ανδρικό για να το πατήσει η νύφη για να κάνει ασερνικά παιδιά. Είχε επίσης βάλει και ένα σίδερο για να το πατήσει και αυτό για να είναι σιδερένια, δηλαδή να μην αρρωσταίνει, καθώς και ένα ρόδι για να το πατήσει και αυτό για να κάνει πολλά παιδιά.»

Ζάκωνθος χθες και σήμερα, Ένας πλήρης ταξιδιωτικός οδηγός (πληροφοριακό έντυπο) (προσαρμογή), Αθήνα (1991)

¹ στέφανα: τελετή του γάμου

² συχαρίκια: συγχαρητήρια

³ νεόγαμπροι: νεόνυμφοι

Κείμενο 2**Έθιμα γάμου στην Αττική****Ενέργειες της νύφης στο κατώφλι**

Η δεύτερη φάση στο κατώφλι του σπιτιού του γαμπρού εξελίσσεται με πρωταγωνίστριες τη νύφη και την πεθερά. Με τις ενέργειες που διαδραματίζονται στο κατώφλι και με τη συμβολική ενίσχυση των τροφικών ειδών που χρησιμοποιούνται αυτή τη μεταβατική ώρα, αποσκοπείται να αποβεί η νύφη για το νέο σπιτικό της φορέας αφθονίας αγαθών και πλούτου, καθώς και πηγή υγείας και δυνάμεως.

Στα Καλύβια μετά το γάμο στο σπίτι του γαμπρού, η νύφη κάθεται στη μέση της αυλής και όλοι οι συγγενείς του γαμπρού τής δίνουν από ένα ρόδι που το σπάει και λέει: «όπως είναι το ρόδι γεμάτο να 'ναι και το σπίτι.»

10 Στη Σαλαμίνα, όταν η νύφη μπαίνει στο σπίτι του γαμπρού, ρίχνει και σπάει ένα ρόδι που της έδωσε η πεθερά της πριν πάνε στην εκκλησία. Και ένα παλικάρι δίνει στη νύφη αμύγδαλα με μέλι. Η νύφη κάνει το σημείο του σταυρού (αποτροπή κάθε κακού) στο κατώφλι της πόρτας και πατάει σίδηρο για να είναι όλοι «σιδερένιοι».

15 Στα Μέγαρα, όταν η νύφη έφτανε στο σπίτι του γαμπρού έπρεπε να «μπογιάσει»: της δίνουν δηλαδή ένα ρόδι και βουτά το μικρό δάχτυλο σ' ένα ποτήρι με μέλι και κάνει το σημείο του σταυρού στις άκρες και στη μέση της κάσας της πόρτας. Χτυπά το ρόδι από μια φορά στο σημείο που έκανε τους σταυρούς και το πετά μέσα (η ενέργεια γίνεται για να μπουν τα καλά μέσα στο σπίτι).

20 Σε πάρα πολλά από τα παραπάνω παραδείγματα γνωστά σε όλο σχεδόν τον ελλαδικό χώρο, με τις κατά τόπους πάντα παραλλαγές, οι ενέργειες των κατοίκων της Αττικής και ιδιαίτερα η προσφορά των ποικίλων φρούτων, και ιδίως η προσφορά του ροδιού και η θραύση του στο κατώφλι, αποσκοπούν στη μεταφορά των γονιμοποιητικών τους ιδιοτήτων στη νύφη.

Υποδοχή της νύφης από την πεθερά στο κατώφλι

25 Στο κατώφλι του σπιτιού του γαμπρού, πανελληνίως πριν των αποκλίσεων, η πεθερά περιμένει τη νύφη για το «μέλωμα» με γλυκό κουταλιού, και μάλιστα σταφύλι (έχει πολλές ρόγες) ή κυδώνι (με το ίδιο σκεπτικό), με λουκούμι, με σκέτη ζάχαρη, που θεωρούνταν πολύτιμο είδος κ.ά.

30 Ο σκοπός του μελώματος είναι να γλυκάνει η πεθερά τη νύφη, αλλά και η ίδια η πεθερά να είναι καλή προς τη νύφη. Μετά το μέλωμα της νύφης, σε πολλούς τόπους τρώει και η πεθερά γλυκό από την κούπα, συμβολική αυτοενίσχυση για την αμοιβαία γλυκύτητα στη σχέση.

Οι ενέργειες στο κατώφλι (μέλωμα, προσφορά ροδιού κ.λπ.) σκόπευαν επιπλέον να προσδώσουν στη νύφη υγεία, ώστε, εκτός από φορέας αφθονίας και αγαθών να αποβεί και προσδοφόρο εργατικό μέλος της νέας οικογένειας.

Μαρία Μηλίγκου-Μαρκαντώνη, *Παραδοσιακή διατροφή* (προσαρμογή), Άρθρο δημοσιευμένο σε επιστημονικό περιοδικό Ιστορίας και Λαογραφίας (1992)

ΕΝΟΤΗΤΑ Β

Να αναλύσετε και να συγκρίνετε τα δύο ακόλουθα κείμενα.

Συζητήστε τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στα κείμενα και τα θέματά τους. Σχολιάστε πώς χειρίζονται οι συγγραφείς τη δομή, τον τόνο, τις εικόνες και άλλα υφολογικά στοιχεία για να μεταδώσουν το νόημα που θέλουν.

Κείμενο 3

Και κάτω απ' τα άστρα που λάμπανε στη γαλήνια αιολική νύχτα ο καπετάνιος του καϊκιού που έγινε με ξύλο του Καζ – Νταγ μίλησε στο γιο του για τη Δέσποινα¹ του Αιγαίου, τη Δέσποινά του. Έρχονταν απ' τους παλιούς χρόνους του ελληνικού αρχιπελάγου τα σχήματα, τα χρώματα, η μαγεία του μύθου, για να γίνουν στο στόμα του κίνηση και ρίγος της καρδιάς:

- 5 Ζούσε μια φορά στη χώρα της Ελλάδας ένας νέος βασιλέας, ο Μεγαλέξαντρος. Μιαν αδερφή είχε, τη λέγανε Γοργόνα. Ο Μεγαλέξαντρος ταξιδεύει σε μακρινές χώρες, περνά βουνά και θάλασσες, κι όταν γυρίζει φέρνει μαζί του το αθάνατο νερό. Θα το 'πινε όταν θα ερχόταν η ώρα, και δε θα πέθαινε ποτέ. Θα πατούσε όλα τα κάστρα του κόσμου, και θα βασίλευε όσο που υπάρχει η γη. Μα δεν πρόκαμε. Η αδερφή του είδε το αθάνατο νερό και, χωρίς να
- 10 υποψιάζεται τι είναι, το ήπιε. Τότες ο Μεγαλέξαντρος θύμωσε πολύ, την άρπαξε απ' τα μαλλιά και την έριξε στη θάλασσα. Από τότες η Γοργόνα ζει μες στο πέλαγο. Τα μάτια της είναι στρογγυλά, έχει φίδια στα μαλλιά της, τα χέρια της είναι χάλκινα και στις πλάτες έχει χρυσά φτερούγια. Απ' τη μέση και κάτω είναι ψάρι, κι όλα τα άλλα ψάρια του πελάγου την έχουν για βασιλίσσά τους. Πάντα αναθυμάται το μεγάλο βασιλέα, τον αδερφό της, που πέθανε νιος.
- 15 Πάντα ρωτά να μάθει απ' τους ναυτικούς που βρίσκει στο δρόμο της:

«Ζει ο Μεγαλέξαντρος;»

«Ζει και βασιλεύει» της αποκρίνονται.

- Τότες η Γοργόνα, αυτά μαθαίνοντας, χαίρεται πολύ και παραγγέλνει στα κύματα ν' αφήσουν το καϊκι να περάσει. Αν όμως κανένας θαλασσινός τύχει να μην ξέρει και της πει πως ο βασιλέας
- 20 πέθανε, τότες δεν έχει γλιτωμό: η Γοργόνα σηκώνει το σίφουνα² και παίρνει μαζί της το καϊκι και το ναύτη. Ύστερα ανεβαίνει ψηλά στο κύμα να βρει άλλο ναύτη για να της πει, να της το βεβαιώσει, πως ο αδερφός της ζει, πως όχι, ο Μεγαλέξαντρος δεν πέθανε.

Ηλίας Βενέζης, *Αιολική Γη* (μυθιστόρημα) (προσαρμογή), Αθήνα (1969)

¹ Δέσποινα: αφέντρα, κυρά

² σίφουνας: πολύ δυνατός άνεμος

Κείμενο 4**Μύθοι και λαϊκές παραδόσεις**

ΑΙΝΙΓΜΑΤΙΚΗ, ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ μορφή η Γοργόνα, με χαρακτήρα αποτρεπτικό και φυλακτικό, συνδυασμός αρχαίων ελληνικών μύθων και βυζαντινών παραδόσεων, με διάδοση και εκτός του ελληνικού χώρου, αποτελεί προσφιλέθ θέμα των λαϊκών παραδόσεων, των παραμυθιών, των διηγήσεων και των απεικονίσεων. Γυναικεία μορφή με ουρά ψαριού, μονή ή διπλή, κυρίαρχη σε επικίνδυνα για τα πλοία θαλασσινά περάσματα, προστάτρια αλλά και κακός δαίμων, ανάλογα με τις διαθέσεις της και τη συμπεριφορά των ναυτικών. Θαλασσινή θεότητα στολίζει κεντήματα, υφαντά, ζωγραφίζεται στους τοίχους και στα σώματα των ναυτικών (με διάστιξη- τατουάζ), σκαλίζεται στην πλώρη των πλοίων (ακρόπρωρα), αλλά και στο κεντρικότερο σημείο του τέμπλου ναών στο Πήλιο. Η σύνδεσή της με τον Μεγαλέξανδρο και την περίφημη απώλεια της τόσο ποθητής αθανασίας του προσέθεσε στον συμβολισμό της και εθνικές διαστάσεις, δεδομένης της κυριαρχίας των Ελλήνων στη θάλασσα.

Η χρήση του ονόματος της Γοργόνας στη λαϊκή παράδοση έχει πολύ ενδιαφέρον. Στη Χίο ως γοργόνα χαρακτηρίζεται η γυναίκα κολακευτικά για τη γλυκύτητα του τραγουδιού της. Γοργόνι, όμως, στην ίδια περιοχή είναι το δύστροπο παιδί που βασανίζει τη μητέρα του, ενώ μια παράδοση από την περιοχή της Αράχοβας θέλει «τα «Γοργόνια» όμορφα αγόρια, που μένουν πάντα στα αμπέλια και στα καλλιεργημένα χτήματα. Αγαπούν πολύ τη δουλειά, και πολλοί τα είδαν να σκάφτουν, να οργώνουν, να σκαλίζουν, να ποτίζουν και να κάνουν με προθυμία όλες τις δουλειές στα χτήματα. Μα αγαπούν όσους είναι καλοί δουλευτάδες, και τους βοηθούν πάντα στη δουλειά τους στα χτήματα. Για αυτό λεν για κείνον που είναι γρήγορος και καλός δουλευτής πως «δουλεύει σαν Γοργόνι», πως σκαλίζει, ποτίζει κι ό,τι άλλο κάνει σαν Γοργόνι» (Ν. Γ. Πολίτου, *Παραδόσεις*). Ενδεχομένως εδώ τα Γοργόνια δεν έχουν καμιά σχέση με τη Γοργόνα, αλλά με αγροτικούς δαίμονες, προστάτες της γεωργίας. Ακόμη στο Βυζάντιο απαντά η «Γοργόνη» τερατόμορφη γυναίκα, ενώ στην Κύμη Γοργόνα λέγεται η μεγάλη πέτρα, ίσως εξαιτίας του μύθου σύμφωνα με τον οποίο όσοι κοιτάζουν την Γοργόνα μεταμορφώνονται σε πέτρες.

Καμηλάκη, Αικατερίνη, (2001, 15 Ιουλίου) (προσαρμογή)
Άρθρο δημοσιευμένο στην εφημερίδα *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*